

ด่วนที่สุด

ที่ อส ๐๐๒๗(พก)/ 14207

ถ้าไม่สะดวกในการลงนาม
รับที่ ๙๓๖๒
วันที่ 5 พ.ย. 2552 13.๒๐

สำนักงานอัยการสูงสุด

ถนนหน้าหีบเผย กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิต หรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วย พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๓/ว (ล) ๑๕๕๒๑ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีได้ส่งร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิต หรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วย พ.ศ. ไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องหรือส่วนอื่นที่เห็นสมควร เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการความละเอียดถี่ถ้วนแล้ว นั้น

สำนักงานอัยการสูงสุดได้พิจารณาร่างกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิต หรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วย พ.ศ. แล้ว เห็นชอบกับหลักการของร่างกฎกระทรวงฯ ดังกล่าว โดยมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ด้วยพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒ บัญญัติเพียงว่า “บุคคลมีสิทธิทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะขอรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิตตนหรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วยได้”

การดำเนินการตามหนังสือแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสาธารณสุขได้ปฏิบัติตามเจตนาของบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้ว มิให้ถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดและให้พ้นจากความรับผิดชอบ

บทบัญญัติมาตรา ๑๒ ดังกล่าวเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิในการสิ้นชีวิต (right to die) โดยการปฏิเสธการรักษาของแพทย์ (right to self-determination) ซึ่งเป็นสิทธิขั้นสูงสุดของมนุษย์ตามหลัก

/ของสหประชาชาติ....

ของสหประชาชาติ และมีผลกระทบต่อความรู้สึกต่อต้านศีลธรรมโดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งพลเมืองส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนาการทำให้บุคคลต้องสิ้นชีวิตลง แม้ว่ามีเหตุผลความจำเป็นทางการแพทย์สักเพียงใดก็ต้องระมัดระวังในเรื่องดังกล่าวอยู่เสมอและการตรากฎกระทรวงเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๒ ก็จำเป็นต้องจำกัดให้อยู่ในกรอบของเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๒ โดยเคร่งครัด การกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ นอกเหนือไปจากกรอบของมาตรา ๑๒ จะมีผลกระทบต่อการรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องตามวรรคท้ายด้วย

๒. ตามร่างกฎกระทรวงฯ ข้อ ๓ กรณีบุคคลมีความประสงค์ที่แท้จริงจะทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิต สามารถทำหนังสือแสดงเจตนา ณ ที่ใดก็ได้ แม้ว่ามีใช้การแสดงเจตนาที่สถานบริการสาธารณสุขนั้น เห็นว่า การทำหนังสือแสดงเจตนาในสถานที่อื่น ควรให้นายอำเภอเป็นผู้ลงลายมือชื่อรับรองในหนังสือแสดงเจตนาดังกล่าวด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ นายอำเภอเป็นผู้ยืนยันว่าการแสดงเจตนาดังกล่าวเป็นเจตนาของบุคคลผู้ไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขฯ ที่แท้จริง

ในกรณีบุคคลมีความประสงค์จะทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิตที่แท้จริง ณ สถานบริการสาธารณสุข เห็นว่า ควรให้นักจิตวิทยาตรวจสภาพจิตใจของผู้ป่วยและญาติของผู้ป่วย เพื่อตรวจสอบว่าบุคคลดังกล่าว มีสติสัมปชัญญะ และมีความเข้าใจในภาวะและความเป็นไปของโรคดีพอหรือไม่ก่อนมีการทำหนังสือแสดงเจตนา ทั้งนี้ควรให้นักจิตวิทยาและผู้อำนวยการ โรงพยาบาลแห่งนั้นเป็นผู้ลงลายมือชื่อรับรองในหนังสือแสดงเจตนาดังกล่าวด้วย

๓. กรณีการทำหนังสือแสดงเจตนา ตามบทนิยามในร่างกฎกระทรวงฯ ข้อ ๑ ซึ่งตามร่างกฎกระทรวงฯ ยอมรับให้มีการทำหนังสือแสดงเจตนาได้หลากหลายรูปแบบ หากเป็นกรณีที่บุคคลแสดงเจตนาด้วยวาจาต่อแพทย์ พยาบาลที่ให้การรักษา เห็นว่า ควรให้แพทย์หรือพยาบาลที่ได้รับการร้องขอบันทึกความประสงค์นั้นไว้ ทั้งนี้ควรให้แพทย์หรือพยาบาลที่ได้รับการร้องขอ และผู้อำนวยการโรงพยาบาลลงลายมือชื่อรับรองเพื่อเป็นการยืนยันการแสดงเจตนาไว้ด้วย

๔. ตามร่างกฎกระทรวงฯ ข้อ ๑ ที่ให้คำจำกัดความของคำว่า “สภาพผักรว” ว่าให้รวมอยู่ในกรณีที่สามสามารถกระทำได้ด้วยนั้น เห็นว่า ควรกำหนดให้สภาพผักรวดังกล่าวอยู่ในขอบเขตของพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒ ด้วย แต่เนื่องจากมาตรา ๑๒ เป็นกฎหมายที่มีผลกระทบต่อชีวิตของมนุษย์และความรู้สึกทางด้านศีลธรรมอย่างยิ่ง จึงต้องกำหนดมาตรการในการวินิจฉัยของแพทย์ในเรื่องสภาพผักรวอย่างรอบคอบดังได้กล่าวไว้ในข้อ ๖

๕. ตามร่างข้อ ๕ ที่กำหนดให้ “สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติดำเนินการออกประกาศว่าด้วยแนวทางปฏิบัติสำหรับสถานบริการสาธารณสุข เพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสาธารณสุข และเจ้าหน้าที่ของสถานบริการสาธารณสุข สามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้” นั้น เป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “การดำเนินการตามหนังสือแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง” ดังนั้นการออกประกาศในเรื่องดังกล่าวของคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติจึงมีอาจกระทำได้

๖. การวินิจฉัยว่าผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาอยู่ในสภาพระส่ำระสายของชีวิต หรืออยู่ในสภาพพิการหรือไม่นั้น จะต้องมิแพทย์จากโรงพยาบาลอื่นที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะซึ่งมิใช่แพทย์ผู้ตรวจรักษาเป็นผู้ร่วมวินิจฉัยและลงลายมือชื่อรับรองไว้ในรายงานการวินิจฉัยนั้นด้วย

๗. อนึ่งมีความเห็นเพิ่มเติมด้วยว่ามาตรา ๑๒ นี้จะมีผลครอบคลุมเฉพาะกรณีบุคคลทำหนังสือแสดงความประสงค์ไว้เท่านั้น แต่กรณีที่บุคคลไม่ได้ทำหนังสือแสดงความประสงค์ไว้ตามมาตรา ๑๒ และกฎกระทรวงที่ออกตามความมาตรา ๑๒ ซึ่งคาดว่าจะมีอยู่เป็นจำนวนมากในสถานพยาบาลของรัฐและเอกชน เช่น อยู่ในสภาพสมองตายได้โดยอุบัติเหตุกระทันหัน ไม่สามารถทำหนังสือแสดงความประสงค์ได้โดยวิธีหนึ่งวิธีใดตามกฎหมายกระทรวง ซึ่งปัจจุบันแพทย์สามารถใช้วิธีการยุติการช่วยชีวิตได้ตามประกาศแพทยสภา เรื่องเกณฑ์วินิจฉัยสมองตาย ฉบับลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕ โดยอาศัยความยินยอมจากญาติคนไข้แต่เมื่อมีการประกาศใช้บังคับ มาตรา ๑๒ และกฎกระทรวงที่ออกตามความมาตรา ๑๒ แล้วก็จะเกิดปัญหาสำหรับคนไข้ที่มีได้ทำหนังสือแสดงความประสงค์ว่าแพทย์จะสามารถใช้วิธีการเช่นเดียวกันด้วยหรือไม่ ซึ่งเป็นปัญหาทั้งทางกฎหมายและทางปฏิบัติอันควรนำมาพิจารณาประกอบการแก้ไขปรับปรุงมาตรา ๑๒ ในโอกาสต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุชาติ คงมาลัย)

รองอธิการสูงสุด ปฏิบัติราชการแทน

อธิการสูงสุด

สำนักงานวิชาการ

โทร./โทรสาร ๐ ๒๕๑๕ ๔๒๐๒

E-mail : dlaw@ago.go.th